

Předvýzkum pro téma Proměna dětství očima tří generací žen (Handout)

Téma výzkumu:

Jak se mění dětství a jeho prožívání u tří generací žen.

Metoda:

Předvýzkum probíhal metodou case history se zástupkyněmi žen, které se narodily ve 20. a 30. letech (této generaci přezdívám babičky), 40. letech (matky), a začátku 70. let (dcery). Celkově jsem provedla devět rozhovorů, vyzpovídala jsem 4 babičky, 3 matky a 2 dcery. Vzhledem k velikosti vzorku podotýkám, že se jedná pouze o převýzkum tedy o jakési uvedení do zkoumané problematiky. Stanovila jsem si za cíl vymezit okruh sociologicky zajímavých témat, která se během rozhovorů vynořila.

Hlavní kategorie výzkumu:

Z rozhovorů vykryštovala dvě základní témata: prvním je pojem *prostor* a to prostor pro život, tedy domov a prostor pro hru. Další oblastí, která by byla a pozornosti sociologa je vnímání vzdělávacích institucí a to jak školky, tak školy. Školka je vnímána jako přípravná instituce pro školní režim, škola a různé úrovně formálnosti v rámci této instituce nejen ve vztahu město x vesnice, ale i v generacích.

Dalším tématem je kategorie *času* a to času tráveného doma, organizovaného rodiči. V tomto případě jsem se zaměřila na domácí práce a jejich rozvržení v jednotlivých rodinách. Dál jsem oddělila čas trávený společně s rodinou, popřípadě období prázdnin a volnočasové aktivity dětí (tzv. koníčky). Co se týče koníčků, tak na toto slovo reagovaly matky velmi zdrženlivě a dlouho se nemohly dostat k tomu, co by vlastně do takovéto kategorie mohlo spadat, ačkoli měly záliby, které by se do této oblasti daly zařadit.

Poslední uvedenou kategorií je oblast *intimity a důvěry*, sdílené s rodiči. Tato oblast je natolik shodná pro všechny tři skupiny žen, že ji řadím na závěr jako společnou kapitulu bez ohledu na oddělení generací.

Prostor

Prostor doma (prostor soukromý)

z rozhovorů vyplynulo, že u babiček bylo minimum soukromí a vlastního, individuálního prostoru v rámci bydliště, časem s rostoucí individualizací jedince roste i nárok na vlastní prostor. Dřív nebyl přístup k prostoru tak funkcionalistický jak nyní.

Prostor veřejný (prostor pro hru)

To, co považovaly za svůj prostor, oblast, kde se mohly bez omezení pohybovat byly parky, pole a ulice. Touha po kontrole nad místem pobytu dětí s rostoucím datem narození stoupá.

Čas

Čas trávený mimo dům:

Místem organizovaného pohybu byl pro tuto generaci Sokol. Dělat tzv. závodně nějaký sport nebylo rozhodně tak rozšířené jako u dcer. Sokol byl místem, kde se utužovala nejen kondička, ale i morálka.

Volný čas trávený s rodinou představují u všech výlety, takže čas trávený mimo dům, popřípadě mimo město, v přírodě. Výzkum probíhal na osobách, které měly vzhledem k politické situaci v podstatě stejnou geografickou plochu k využití, jen se lišil způsob cestování.

Čas trávený doma:

V této oblasti je zřetelný posun k důraznějšímu organizování času dětí v rámci domácnosti. Zároveň je děvčatům dána větší zodpovědnost, protože mají svůj díl práce, za nějž odpovídají, nejsou jen pomocnou silou, v tom jsou rovnocenným partnerem rodiče, obvykle matky

Důvěra

velmi zajímavou kapitolou je oblast důvěry, resp.důvěrnosti v rámci rodiny, v této oblasti existuje napříč generacemi naprostá shoda, že v rodinách panovalo tabu sexu.